

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชน กรณีศึกษาชุมชน ในตำบลสวายจิก
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*

FACTORS AFFECTING THE COMMUNITY UNITY: A CASE STUDY OF
COMMUNITY IN SAWAIJEEK SUBDISTRICT,
MUEANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE
๗๗๗๗

ฐิติพร วรฤทธิ์, กานต์มณี การ์รินทร์, ภักธนิษา อภิศุภกรกุล
Titiporn Walalite, Kanmanee Karin, Phaknisa Apisupakronkun
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University
Corresponding Author Email: insignmind1208@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความสามัคคีของชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามัคคีของชุมชน และ 3) นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม วิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในหมู่ 14 และ 17 ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 295 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 6 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนจะทำกิจกรรมร่วมกัน 1-2 ครั้ง/เดือน ซึ่งกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเป็นโครงการรัฐสวัสดิการต่างๆ 2) ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชนมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 85.40 และ 3) ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสามัคคีให้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ร่วมกัน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพเสริม เป็นต้น และควรนำแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนที่เรียกว่า ALPAU Model ไปประยุกต์ใช้

คำสำคัญ: ความสามัคคี; ชุมชน; จังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

This research aimed to 1. Study current situation of people's unity in the community, 2. Study factors affecting the community unity, and 3. Propose guidelines for promoting the community unity. This study was the mixed research including of 2 methods: 1) quantitative research, collecting data from 295 villagers of Moo 14 and 17 of Sawaijeek Sub-district, Mueang District, Buriram Province, with a stratified sampling method by using questionnaires and analyzing quantitative data obtained by frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis; and 2) qualitative research, collecting data by focus group discussion from 6 subjects selected by purposive sampling and analyzing qualitative data.

The results revealed that 1. People did activities together 1-2 times / month, they mostly participated in various welfare state projects; 2. Aspect of the perception of duty was the factor affecting the community's unity the most with statistically significant level at 0.05 and could explain at 83.10%; and 3. Training activities should be organized to educate and raise awareness about unity among people in the community. Including organizing various activities together, such as joining groups to create additional occupations, and should apply a guideline to promote community unity called the ALPAU Model.

Keywords: Unity; Community; Buriram Province

บทนำ

สังคมไทยในช่วงที่ผ่านมาเป็นยุคแห่งความหวาดกลัวและหวาดระแวง ที่ประชาชนไม่สามารถพูดคุยเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองเป็นการทั่วไปแม้กระทั่งการพูดคุยกับญาติหรือเพื่อนสนิท ในหลายชุมชนมีกลุ่มคนที่มีความคิดแตกต่างทางการเมืองกันอย่างชัดเจน ในบางพื้นที่เกิดการปะทะกันระหว่างสองกลุ่มที่เห็นต่างทางการเมือง ดังนั้น การจะมุ่งหน้าสู่อนาคตที่มีสันติสุขอย่างสร้างสรรค์ร่วมกันนั้น แนวทางหนึ่งก็คือ การศึกษาจากประสบการณ์ของต่างประเทศ ที่ได้ก้าวข้ามผ่านวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นจนสามารถเรียกได้ว่าสามารถนำไปสู่สังคมที่มีสันติภาพ ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ (ก้องพิทักษ์ วงศ์ดิธนรักษ์ และคณะ, 2558)

จากการลงพื้นที่สำรวจชุมชนในตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) บ้านสวายจิก หมู่ที่ 14 ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากรจำนวน 625 คน เป็นชาย จำนวน 299 คน และหญิง จำนวน 326 คน โดยมีจำนวนครัวเรือน

ทั้งหมด 144 ครั้วเรือน และ 2) บ้านเอกมัย หมู่ที่ 17 ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากร จำนวน 496 คน เป็นชาย จำนวน 242 คน และหญิง จำนวน 254 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก, 2564) โดยมีจำนวนครั้วเรือนทั้งหมด 125 ครั้วเรือน เป็นหมู่บ้านที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับความสามัคคีกันในชุมชน โดยสังเกตจากการลงพื้นที่สำรวจ และสนทนาระหว่างกันภายในชุมชน นอกจากนี้แล้วยังพบว่า การที่ประชาชนในชุมชนมุ่งเน้นไปที่การทำมาหากินของตนเองเป็นหลักจนละเลยหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในชุมชน ความเข้าใจถึงแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันลดน้อยลงไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดและเห็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าว ในเบื้องต้นได้วิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางออกร่วมกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานรัฐท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่า การส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งทางด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และเศรษฐกิจชุมชน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีและการส่งเสริมความสามัคคีของประชาชนในชุมชนดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความสามัคคีของประชาชนในชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามัคคีของชุมชนตำบล สวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในหมู่บ้านสวายจิก หมู่ที่ 14 และบ้านเอกมัย หมู่ที่ 17 ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,121 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก, 2564) กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้

แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 295 คน จากสูตรการคำนวณของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) ใช้วิธีการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 และขนาดความ และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 6 คน จากประชากรทั้ง 2 หมู่บ้าน ซึ่งมีผู้นำหมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น 2 คน และประชาชนอีกหมู่บ้านละ 2 คน รวมเป็น 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นทั้งเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ โดยใช้การสนทนากลุ่ม ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นโดยสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นทั้งข้อคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมที่เลือกเข้าร่วม (Checklist) ส่วนที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชน จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านทัศนคติ ด้านการรับรู้หน้าที่ ด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน และความสามัคคีของชุมชน เป็นข้อคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็น Scale (Rating scale) และส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยที่จะต้องมีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 จึงจะสามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูล (จริญญา ปานเจริญ และคณะ, (ม.ป.ป.) ในการวิจัยครั้งนี้ มีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.916

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยได้สร้างประเด็นคำถามและหัวข้ออภิปรายกลุ่ม เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความน่าเชื่อถือ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปเก็บข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้รูปแบบการสนทนากลุ่ม ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญในการทำสนทนากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยได้ถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียงแบบคำต่อคำออกเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรด้วยตนเอง จัดข้อความที่ได้ให้เป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยได้แนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์การทำวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงและแจ้งกลุ่มตัวอย่างว่าในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับจะไม่มีการระบุชื่อ และรายงานการวิจัยจะเสนอผลโดยรวม และกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการประมวลผลตามหลักสถิติ เชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และวิธีร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยใช้วิธีการประมวลผลโดยการสรุปข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม และนำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสนทนากลุ่ม นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจากการถอดเทป และตรวจสอบความถูกต้องจากการถอดเทปและข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสังเกต นำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความสามัคคีของคนในชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันค่อนข้างน้อย โดยจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 1-2 ครั้ง/เดือน โดยจะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมโครงการรัฐสวัสดิการต่างๆ เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมงานบุญ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามัคคีของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ปัจจัยด้านในด้านภาวะผู้นำ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) โดยสามารถเรียงระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ผู้นำที่กล้าเปลี่ยนแปลงและยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ($\bar{x} = 4.41$) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.34$) การมีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ($\bar{x} = 4.25$) การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.21$) และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มชุมชน ($\bar{x} = 4.03$)

ปัจจัยด้านทัศนคติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) โดยสามารถเรียงระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เชื่อว่าการทำงานร่วมกันจะทำให้สำเร็จลุล่วงได้เร็วขึ้น ($\bar{x} = 4.35$) เชื่อว่าการรู้จักเสียสละจะทำให้ได้รับมิตรภาพระหว่างกัน ($\bar{x} = 4.27$) เชื่อว่าการร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมจะก่อให้เกิดพลัง ($\bar{x} = 4.22$) เชื่อว่าการทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน ($\bar{x} = 4.18$) และเชื่อว่าการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันทางสังคม ($\bar{x} = 3.99$)

ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) โดยสามารถเรียงระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การเคารพในสิทธิ และหน้าที่ระหว่างกัน ($\bar{x} = 4.34$) การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.22$) การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ($\bar{x} = 4.21$) การอยู่ร่วมกันภายใต้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน ($\bar{x} = 4.04$) และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.00$)

ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) โดยสามารถเรียงระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เกิดอำนาจในการต่อรอง ($\bar{x} = 4.18$) ชุมชนมีความเข้มแข็ง ($\bar{x} = 4.15$) เกิดภูมิคุ้มกันทางสังคม ($\bar{x} = 4.08$) ชุมชนเป็นเมืองที่น่าอยู่ ($\bar{x} = 3.96$) และบรรลุลวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{x} = 3.87$)

ความสามัคคีของชุมชน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) โดยสามารถเรียงระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เกิดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.08$) เกิดความเชื่อใจ ($\bar{x} = 4.21$) เกิดการพัฒนา ($\bar{x} = 4.22$) เกิดความปลอดภัยในชุมชน ($\bar{x} = 4.33$) และเกิดความเข้มแข็ง ($\bar{x} = 4.37$)

จากการทดสอบสมมติฐานตามสมการถดถอยเชิงเส้นภายใต้สมการ $y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4$ ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยได้ดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอย

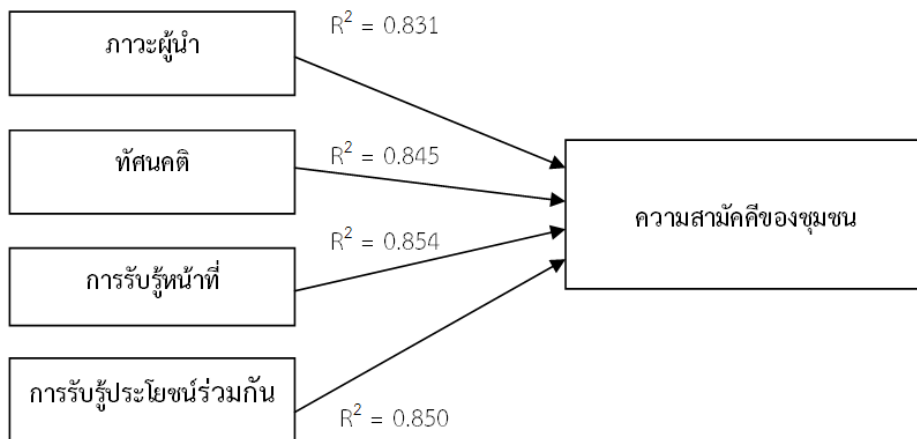
ตัวแปรอิสระ	B	Std. error	Adjusted R2	t
(x1) ภาวะผู้นำ	0.157	0.044	0.831	3.562
(x2) ทัศนคติ	0.123	0.028	0.845	4.394
(x3) รับรู้หน้าที่	0.859	0.058	0.854	14.909
(x4) การรับรู้ประโยชน์ (ค่าคงที่)	0.198 2.365	0.038 0.022	0.850	5.261

P-value < 0.05, Durbin-watson = 2.194

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชนมากที่สุด โดยตัวแปรต้นสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 85.40 รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน ด้านทัศนคติ และด้านภาวะผู้นำตามลำดับ โดยสามารถเขียนในรูปของสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$y = 2.365 + 0.157(x_1) + 0.123(x_2) + 0.859(x_3) + 0.198(x_4)$$

อีกทั้งยังสามารถแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

3. แนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสามัคคีให้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ร่วมกัน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพเสริม การจัดกิจกรรมงานบุญต่างๆ เป็นต้น และควรนำแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนที่เรียกว่า ALPAU Model โดย A คือ การรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี (Awareness on the good citizen) L คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) P คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน (Perceived usefulness) A คือ ทัศนคติ (Attitude) U คือ ความสามัคคี (Unity) ไปประยุกต์ใช้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความสามัคคีของคนในชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันค่อนข้างน้อย โดยจะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมโครงการรัฐสวัสดิการต่างๆ เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นโครงการที่ประชาชนในชุมชนได้ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ ฟองชัย และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบาย สาธารณะบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีระดับของความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพอใจมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ศึกษากรณีชุมชน นครไชยศรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการให้บริการนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามัคคีของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเกี่ยวกับผู้นำที่กล้าเปลี่ยนแปลงและยอมรับสิ่งใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มชุมชน ซึ่งตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 83.10 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีภัทร์ สุขสมเกษม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การที่ผู้นำชุมชนมีการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน และยังสอดคล้องกับ จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทฒโน (2561) ที่กล่าวว่า มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคมมีการดำรงชีพเป็นกลุ่มเป็นชุมชน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปในทางที่ดี สนองต่อความต้องการและบรรลุยังประโยชน์และความสำเร็จที่เป็นจุดมุ่งหมาย ต้องอาศัยความสามัคคีระหว่างกันเป็นสำคัญ ซึ่งสื่อกลางที่สำคัญในการช่วยประสานคนให้บริหารงานได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้องเหมาะสม นั่นก็คือ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมาช่วยเป็นกำลังแรงใจและมั่นคงมองในการปฏิบัติงานร่วมกัน เหตุนี้ในการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะระดมพลและทรัพยากรในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การพัฒนาหรือร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านทัศนคติ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อที่ว่าการทำงานร่วมกัน การรู้จักเสียสละ การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน นอกจากจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้เร็วขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดพลังและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม ซึ่งหากบุคคลมีทัศนคติทางบวกกับสิ่งใดแล้วก็จะมีการแสดงพฤติกรรมออกมาในทิศทางเดียวกันนั่นเอง โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ

84.50 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภณทิลา นุ่มสังข์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์กร และทัศนคติและบรรยากาศในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการพนักงานบริษัทในพื้นที่ย่านถนนเพลินจิต และถนนสุขุมวิท และกานต์สินี จันทร์หนู (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติต่อการทำงาน และความจงรักภักดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงาน บมจ. นำสิน ประกันภัย ซึ่งจากการวิจัย พบว่า ทัศนคติในการทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเกี่ยวกับการเคารพในสิทธิและหน้าที่ระหว่างกัน การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนร่วม การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การอยู่ร่วมกันภายใต้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 85.40 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนะวัฒน์ พรหมทอง และ วรพงศ์ ตระการศิรินนท์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นพลเมือง กรณีศึกษาประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลอุโมงค์ อำเภอมะนัง จังหวัดลาปูน พบว่า การมีความเป็นพลเมืองของประชาชนนั้นประกอบไปด้วย การละอายและเกรงกลัวต่อความชั่ว การมีความซื่อสัตย์ สุจริต กล้าและเชื่อมั่น การใช้ความคิดเห็นร่วมกันในการจัดการปัญหา ส่งเสริมคนดี สามัคคี ให้ความสำคัญกับปัญหาชุมชนท้องถิ่น และมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการปัญหา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ พรพุทธิพงศ์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชนนั้น เยาวชนมีการรับรู้การปฏิบัติที่เป็นหน้าที่โดยการเป็นผู้ที่เคารพกฎหมายรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคน โดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และทำงานอย่างเต็มความสามารถเต็มเวลารวมถึงกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม ตลอดทั้งจะต้องเป็นผู้ที่ประหยัดและอดออมในครอบครัวใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีการพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า และเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลเชิงบวกต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองต่อไป

ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเกี่ยวกับการเกิดอำนาจในการต่อรอง ชุมชนมีความเข้มแข็ง เกิดภูมิคุ้มกันทางสังคมและการเป็นเมืองที่น่าอยู่ ตลอดทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของคนในชุมชน โดยหากเกิดการรับรู้ในทิศทางบวกแล้ว ย่อมส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในเชิงบวกด้วยเช่นกัน ซึ่งตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 85.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษฐา สุริยไพฑูรย์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อ

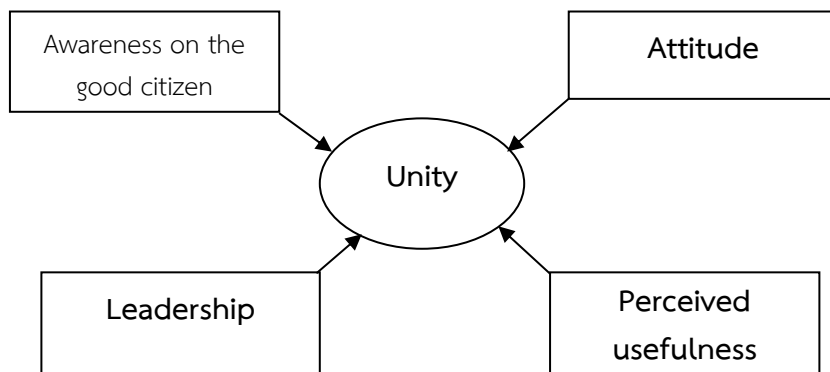
สินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า การรับรู้ความมีประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติ

1.3 แนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสามัคคีให้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ร่วมกัน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพเสริม การจัดกิจกรรมงานบุญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นการสร้างความรักความสามัคคีให้กับคนในชุมชน และควรนำแนวทางในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนที่เรียกว่า ALPAU Model ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมโภชน์ สุวรรณรัตน์ และคณะ (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบด้วยหลักพุทธธรรม พบว่า การสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบชุมชนมีแนวทางการสร้างความสามัคคี 4 แนว ได้แก่ 1) การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันผ่านกิจกรรม และพิธีกรรมต่างๆ 2) การประกอบอาชีพ และขยายเครือข่ายการประกอบอาชีพ 3) การรวมกลุ่มตามธรรมชาติของชุมชนตามความสนใจ และ 4) กิจกรรมทางสังคม การสืบสานประเพณี วัฒนธรรม

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้น จะต้องสร้างความตระหนักให้กับประชาชนได้รับรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของความสามัคคีร่วมกัน ผ่านรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชนมากที่สุด ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า หากบุคคลรับรู้ถึงหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี และเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการกระทำกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถนำมาสร้างเป็นรูปแบบการสร้างสามัคคีที่เรียกว่า ALPAU Model โดย A คือ การรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี (Awareness on the good citizen) L คือ การมีภาวะผู้นำ (Leadership) P คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ร่วมกัน (Perceived usefulness) A คือ ทัศนคติ (Attitude) และ U คือ ความสามัคคี (Unity) โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ALPAU Model

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้หน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชนมากที่สุด ดังนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้นำชุมชนควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้และปลูกฝังให้คนในชุมชนรับรู้หน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี รวมทั้งสร้างรูปแบบของการทำกิจกรรมร่วมกันให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การทำบุญตามวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ศึกษามาข้างต้น ไปศึกษาต่อในแง่ของ การจัดทำเป็นกลยุทธ์การสร้างสามัคคีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ก้องพิทักษ์ วงศ์ดิธนรักษ์ และคณะ. (2015). การศึกษากระบวนการสร้างความปรองดองและเครื่องมือในการจัดการความขัดแย้ง. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 1(1), 72-88.
- กานต์สินี จันทร์หนู. (2563). *ทัศนคติต่อการทำงาน และความจงรักภักดี ของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน บมจ.นำสินประภัย (การค้นคว้าอิสระสาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จริญญา ปานเจริญ และคณะ. (ม.ป.ป.). *วิธีการวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จักรพงษ์ ฟองชัย และคณะ. (2564). ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายสาธารณะบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม*, 8(1), 75-85.

- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทณโน. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(ฉบับพิเศษ), 527-538.
- ธนะวัฒน์ พรหมทอง และวรพงศ์ ตระการศิรินนท์. (2560). การศึกษาความเป็นพลเมือง: กรณีศึกษาประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลาพูน. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 8(2), 103-127.
- ภณชิตา นุ่มสังข์ (2556). *วัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติและบรรยากาศในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการพนักงานบริษัทในพื้นที่ย่านถนนเพลินจิต และถนนสุขุมวิท*. (การค้นคว้าอิสระ สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รพีภัทร์ สุขสมเกษม. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วริษฐา สุริยไพฑูรย์. (2560). *อิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วสันต์ พรพุทธิพงศ์ และคณะ. (2558). การรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal*. 8(1), 1331-1339.
- สมโภชน์ สุวรรณรัตน์ และคณะ. (2017). การสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบด้วยหลักพุทธธรรม. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 22(2), 191-203.
- เสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์. (2561). *การศึกษาการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ศึกษากรณีชุมชน นครไชยศรี กรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก. (2564). *ข้อมูลทั่วไป*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.govesite.com/sawayjeek/content.php?mcid=20131216093232kTqF1O8>
- Yamane, T. 1973. *Statistics: an introductory analysis*. (3rded). New York: Harper and Row.